

Диктантланы жыйымы.

Сёзлюк диктант. 2 клас.

Абзар, автобус, автомашин, алфавит, атьялман,
ачув, боец, больница, велосипед, гюнтувуш,
гъажитари, гъармут, гюндюз, гюнлюк, гъабижай,
доктор, дюнья, депутат, завод, инбаш, ёмакъ,
коньки, космонавт, къаст, къызардаш, колхоз,
къамучу, къаттыгюн, къубагийик, къызгъылт,
Магъачкъала, одеколон, огород, оыгюзьемиш,
парад, погон, портфель; пулемёт, предложение,
предмет, самолёт, скобка, социалист, статья,
сыйырткъыч, совхоз, солтанжая, тахшагъар,
тракторист, турнама, танкист, тетрадь, учитель,
учительница, участка, уьст, уьягълю, фонарь,
ферма, фабрик, четверть, шиьру, фофёр, щётка,
экскурсия, эркъардаш, янгылыкъ.

СЁЗЛЮК ДИКТАНТЛАР

1. Гъайванлар: къоян, аюв, атъялман, бёрю, тюлкю, туюе, порсукъ.
2. Школа: портфель, учитель, китап, журнал, ручка, тетрадь, пенал.
3. Яй: жибин, бичен, балжибин, тырнавуч.
4. Емиш: жие, гъармут, шаптал, алма, юзюм, баъли, къоз.
5. Уьягълю: анам, атам, иним, улланы, къызардашым, агъам, уллата, атамны, атасы, атамны иниси.
6. Юрт: уьй, орам, бав, огород, клуб, тюкен.
7. Ашлар: сют, ювурт, бишлакъ, чай, шорпа, долма.
8. Агъачлыкъ: ёге, тал, эмен, итбурун, чум, оьгюзъемиш, гертме.

АНГЛАТЫВ ДИКТАНТЛАР

Яй.

Яй гелди. Биз биченни кьурута эдик. Атамны кьолунда сенек бар. Ол биченни аракьгъа сала. Анам да атама кёмек эте.

Къыш.

Муна къыш. Дёрт де якъны кьар басгъан. Агъачлыкъ ялангъач болду. Къушлар гёрюнмей.

Къышда.

Къыш гелди. Яшлар сююнелер. Руслан чанасын чыгъарды. Тёбеге сыргъаламагъа барды. Онда кёп яшлар бар. Къышда не алив бола!

Къышда.

Яшлар тонларын, бёрклерин, этиклерин ва кьолгъапларын гийдилер. Ана чана берди. Яшлар тёбеге миндилер.

Бизин уьйде.

Анам ва атам уьйде. Анам аш эте. Атам газет охуй. Арслан дарсларын гьазирлей. Ума кьурчакълары булан ойнай.

Анамны атасы.

Анамны атасы кьарт болгъан. Камил де, мен де ону кёп сюебиз. Камил огъар «Къырчыгъа» журналдан хабарлар ва шиърулар охуй.

Гьажи.

Гьажини бети ва кьоллары нас. Сапийт эркъардашына сапун бере. Гьажи кьоллары ва бетин жува. Сонг бетин-кьолун сибире.

Уьйде.

Эртен анам ишге гете. Дина уьйде дарсларын охуй. Мурат журнал охуй. Умуш фартук гие. Школагъа бармагъа заман болду. Дина да, Мурат да школагъа бара. Умуш буса уьйде кьала.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТЛАР

Батыр.

Батыр ... алгъан. О инисин ... уйрете. Иниси ... барын да биле.

Школа.

Айна ... бара. Анасы огъар ... алгъан. Айнаны портфелинде китаплар, тетрадлар ва ... бар. Ол ... охуй. Ону ... гъар заман макътай.

Бизин клас.

Бизин клас уллу ва ярыкъ. Класда парталар, терезелер ва пол таза. Терезебашда гюллер бар. Дежурный олагъа сув теге. Биз класыбызны кеп сюебиз.

Ёлка.

Анам бизге ёлка алгъан. Иса да, Зумрут да оюнчакълар алдылар. Муна шар ва юлдуз. Булар буса къоян ва бёрю. Али ва Зумрут буланы ёлкагъа илген.

Айырыв диктант.

Созукъ авазлар сёзню башында гелеген, артында гелеген тапкырлар этилине. Тапкырлар «Агъачлыкъда» деген темагъа язгъан сёзлерден этиле.

Агъачлыкъ, терек, бутакъ, от, орман, яр, тёбе, япыракъ, къаргъа, къол, тюлкю, аюв, тамур, ябушгъан, огъюзъемиш, чум, гертме, ойтан, сувашагъан, элме, эмен, ёге.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Школа.

Бу бизин школабыз. Мен охуп да, язып да боламан. Бугюн мен охув дарсда «беш» алдым. Биз школабызны кёп сюебиз.

Тавда.

Она бизин тав. Онда гиччи тереклер бар. Камил де, Акъай да итбурун жыялар. Олар торбаларын итбурундан толтурду.

Ёлка.

Рабият школагъа бара. Онда атив ёлка бар. Али шиъру уйренген. Яшлар ёлка байрамда ойнажакъ, йырлажакъ.

Атъялман.

Атъялман агъачлыкъда яшай. Ону балалары бар. Атъялман олагъа аш бере. Сонг оланы ойнаймагъа кыргъа чыгъара. Озью буса олагъа къаравул эте.

Къаргъа.

Бизин абзарда кѣп къаргъалар бар. Бир къаргъа бутакъгъа къонду. Муса аш гесек ташлады. Къаргъа аш гесекни чокъума башлады.

Оюн.

Яшлар ойнайлар. Муса Муратны излей. Мурат тахны тюбюнде яшынгъан. Ону аягъы гѣрюнюп тура. Шо оюнгъа юмунчукъ деп айта.

Руслан.

Ажамны уланы – Руслан. Ол яхшы яш. Огъар беш йыл бола. Ажам ону къолларын жува. Руслан сув булан ойнамагъа сюе.

Къыш.

Муна къыш гелди. Яшлар къышдан бек сююнелер. Олар чана сыргъалай. Къаркъурчакъ эте. Наида ва Руслан къырда ойнайлар.

Школа.

Муна бизин школа. Биз школаны кёп сюебиз.
Школада мен охумагъа ва язмагъа уйрендим.
Мен язывдан беш аламан.

Совхозда.

Язда совхозда иш кёп бола. Бизин юртда алма
оьсдюре. Школада загъмат бригада къурулгъан.
Бригада алма чёплей.

Янгур.

Кёкню булут япды. Кёк кёкюреди. Бирден
гючлю янгур явду. Сонг чакъ ачылды. Гъава бек
арив болду.

Къыш.

Муна къыш гелди. Яшлар къышдан сююнелер.
Аналары олагъа чаналар берди. Зугъра да, Юнус
да къырда ойнайлар. Олар къышны кёп сюелер.

Къышда.

Къышда яшлар чана сырғалайлар. Расул уллу къар хола этген. Жагъбат къардан яшны суратын эте.

Я, Ю, Ё, Э, Й, ОЪ, УЪ гъарплар.

Уллатам ял ала. Шапталны сен ал. Айна, юхлама ят. Юрт ягъада яр бар. Ябалакъны гёзлери уллу. Атъялман терекден терекге атыла. Совхозда юзюм бавлар бар. Колхозну тарлавунда хыярлар оъсе. Али мени ювугъум. Муратны гёдеги гиччи. Муса юртгъа гетди. Ажай юзге ерли санап бола. Къушлар бавда чарнай. Яшлар арив йырлай. Оъзенде оърдеклер юзе. Бизин бавну къырыйында оъзен агъа. Яшлар оъзенде киринелер. Бизде арив уыйлер ишленген. Эртен чакъ арив бола. Элдар китап охуй. Бизин школагъа янгы эшиклер этген. Айшатгъа уъч йыл бола. Школада уллу ёлка бар. Нана уыйде чай иче.

Яраш.

Яраш топ ойнай. Ол топну Асиятгъа бере. Олар бир гиччи тѳбеге минелер. Яраш топну тѳбеден дѳгерете. Экиси де ону артындан чабалар.

Э ГЪАРПЫ БУЛАНГЪЫ СѢЗЛЕГЕ

ДИКТАНТЛАР

СѢзлюк диктант

Эртен, эше, эгер, эмен, эниш, эс, эрши, эшик, эл, эчки, элей, эт, эки, этек, этмек, эзив, аэроплан, эшит, этик, эсней, эркин, эркеч, эринчек, эсгерив, эркин, эретурмакъ, элте, экев, Элмурза, Элмира.

БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Бизин уьйде.

Эртен болду. Элмира эретурду. Ол бир де эринмей. Элмира тѳшегин жыйды, жувунду. Ол анасына, атасына эдеп эте. Ону атасы колхозда ишлей. Анасы – учительница.

Агъачлыкъда.

Агъачлыкъда тюрлю-тюрлю тереклер бола. Охувчулар олар булан таныш болдулар. Яшлар яйда, тюзде экскурсиягъа баралар. Агъачлыкъда обгюзьемиш, макъар, чинар ва гертме обсе. Яшлар булан Элдар да барды. Олар кёп емиш жыйдылар.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТЛАР

Китаплар ... тизилген. Дагъыстанда ... деген юрт бар. Мурат эчкилени авлакъгъа гъайдады. Эчив исси ... биширди. Анам тюкенден ... алды. Биз ... яш бар эдик. Уллугъа гиччилер ... этмеге герек. Биз фермагъа ... бардыкъ.

СЁЗЛЕРДЕН ЖУМЛАЛАР ТИЗИГИЗ

Уста, керпич, чыр, эте.

Гъавчу, къоян.

Школа, учитель, яшлар, экзамен.

Эчиклер, авлакъ, яшыл, от.

Тереклер, агъачлыкъ, эмен, элме, яшлар.

Самурсакъ, яз.

Эндирей, Дагъыстан, юрт.

Уьй, китплар, этажерка.

Ун, экмек, элек, анам.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Элмурза тюкенден этажерка алгъан. Этажерканы экев гөтерип гелтирди. Огъар элли китап гирди. Элмурза ондан гъар гюн китап алып охуй. Этажерка эки терезени арасына салынгъан.

Ана.

Дюнъяда лап да алив сёз – ана. Адам башлап ана деген сёзню айта. Ананы кьоллары – йымышакъ ва исси кьоллар. Ананы юреги тюз, тергевлю. Ана юрекде яшына бакъгъан сююв сёнмес.

Анам элек булан ун эледи. Бугюн мен эт кюрзе ашадым. Ума сурат эте. Атам элме агъач гесди. Колхозчулар эркин яшайлар. Алини семиз эчкиси бар.

Биченликде.

Янгыюрт совхозну биченликлери кёп.
Гьюсейин танг булан тура. Ол бичен чалма бара.

Бу йыл биченликлер кьалын. Исси
янгурлардан сонг ёнгурчкьа яхшы гётерилген.
Янгы этилген уллу аракълар гёнгюнгню ача.
Ишчилер бек кьаст этип ишлейлер. (37 сёз).

Я ГЪАРП БУЛАНГЪЫ СЁЗЛЕГЕ

ДИКТАНТЛАР

СЁЗЛЮК ДИКТАНТЛАР

Ямучу, яр, яй, явлукъ, яшмын, яхшы, ястыкъ,
ярым, ясли, ялын, яман, языкъ, ялгъав, ябукъ,
яякъ, яна, яра, яюв, ярыш, ярлы, яшыл, явун, ятив,
ярашыв, яс, язбаш, яза, январь, ябалакъ, Ильяс,
мия, Марьям, ясли, янгылып, яяв, ялангъач.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТЛАР

Къоян.

Къоркъач къоян, ... яй, ... таякъ, ... яшлар, ...
явлукъ, ... ялгъав, ... явун, ... январь, ... язбаш.

(гиччи, узун, къалын, уллу, исси, янгурлу,
сувукъ, гючлю).

САЙЛАМ ДИКТАНТ

Язда.

Янгур ява. Жан-жанывар уяларына гирип
яшынган. Орамлардан шарыллап сувлар агъа.
Гюн чыкъды. Янгур токътады. Яшлар кыргъа
чыкъдылар. Авлакъны яшыл от япган. Биз яргъа
миндик, онда ябалакъ гёрдюк.

Яраш да, Якъут да дарсларын охуй ва яза.
Олар охувдан ялкъмай. Руслан ойнай. О яхшы яш.

БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Бизин колхозда ясли бар. Барият – гиччи кыыз.
Анасы ону яслиге элте. Яслиде Асият, Якъут,
Яраш ва Разият бар. Оланы оюнчакълары кёп;

къоян, топ, къурчакъ, уй. Яшлар яслиде бек шат
яшай. Онда кѣп яшлар бар.

Къырлардан шыплыкъ гѣчюп,

Гѣтеринки къавгъасы.

Гюнден-гюн тик уруна

Язгъы гюнню шавласы.

Яйда.

Муса ва Али агъачлыкъгъа бара. Оланы
къолунда земгил бар. Олар ябушгъан жыйдылар.
Ярны уьстюнде ябалакъны гѣрдюлер. Яшлар огъар
кѣп заман къарадылар. Ильяс терекни уьстюнде
атъялман да гѣрдю.

Гѣрюв диктант

Яшлар ... (яр) миндилер. Марьямны ... (ясли)
берди. Къойчу ... (ямучу) чырмалды. Анам ...
(къаз) этин къызарта. (Ябалакъ) гѣзлери уллу бола.
(Яй) чакъ исси бола ... (Яр) уьстюн къар япгъан.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТ.

Сёзлерден жумлалар этигиз.

1.Экскурсия, яшлар, язбаш, агъачлыкъ.

2.Татам, ябалакъ, уя, яр.

3.Яшыл, от, яй, авлакъ, яллав.

4.Къоян, тав, гъавчу.

5.Ярыш, юрт, къашгъа.

6.Агъач, ялын, печь.

АНГЛАТЫВ ДИКТАНТ

1.Язбаш гелди. Яшлар агъачлыкъгъа экскурсиягъа баралар. Ильяс ярда ябалакъны уясын гёре. Яй етишди. Яллав башланды. Авлакъдагъы яшыл от саргъайды.

Гъавчу гъав эте. Ол тавгъа мине. Онда къоянны гёре.

ГЁНГЮНДЕН ДИКТАНТЛАР

Янгы йыр да уйрендим
йырлама май байрамда.

Янгы йырым да мени
янгыражакъ майданда.

Ана тананы ялай,
ананы ялай тана,
танасын йибермесе,
сютюн йибермей ана.

Къар ирип тайып,
сувукълар битди.
Къушлар да къайтып,
уялар тикди.

Яшлар, яхшы охуюкъ
ва низамлы турайыкъ.
Бизин ана Ватанны
гъар гюн къувандырайыкъ.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Язда.

Язбаш гелди. Тереклер яшыл опурагъын гийди. Авлакъ яшылланды. Яшлар юмунчукъ ойнайлар. Сапият явлугъун байлады. Къоян - къоркъач гъайван. Яшмын яшнады. Янгур явмагъа башлады. Ягъия, Ильяс, Нияр, Сапият ва Марьям уйлерине къайтдылар.

Язбашда.

Язбашда явун кёп бола. Кёк кёкюрей, яшмын яшнай. Яшлар къоянны гёрдюлер. Яйда исси бола. Тереклени яшыллыкъ яба. Яшлар салкъын ерде яйыв яйгъанлар. Олар ялкъмайлар.

Къышда.

Яшлар къышдан сююнелер. Олар чана сыргъалайлар. Расул къардан яшны суратын эте. Къоян къышда къар холагъа ошап къала. Ону териси акъ бола. Къоянны тапмагъа къыйын бола.

Къыш.

Къыш гелди. Яшлар сююнелер. Агъачлыкъ
ялангъач болду. Дёрт де якъны къар басгъан.
Къушлар гёрюнмей. Расул чанасын чыгъарды.
Тёбеге сыргъаламагъа Даниял, Якъут, Асият,
Разият ва Агъмат гетдилер. Къышда не алив бола!

Ё ГЪАРП БУЛАНГЪЫ СЁЗЛЕГЕ

ДИКТАНТЛАР.

СЁЗЛЮК ДИКТАНТЛАР

«Ё», ёлдаш, ёлка, ёмакъ, ёлавчу, ёкъ, ёлакъ, ётел, ёрт, кёл, гён, гёдек, ён, дёрт, кёмюр, тёшек, самолёт, ёрукъ, ёргъа, ёлукъ, ёге, ёткюре, ёнкю, ётелбалам.

БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Эки ёлдаш.

Эки ёлдаш къыдыра чыкъды. Ёлда кирпи ёлукъду. Ону тутма къарады. Инелери итти эди. Чубукълардан четен этди. Кирпини четенни ичине салды. Ёлда ёмакъ айта туруп къайтдылар.

О не экен?

Къаркъарасы дёгерек,
Гиегени тегенек.
Оьрге мине окъ йимик,
Эниш дёгерей топ йимик.

Али де, Мурат да – эки ёлдаш. Али самолёт
эте. Мурат кёмек эте. Олар атив самолёт этди.
Муна къанатлар, бу да чанчелек. Мурат ёлдашын
кёп сюе. Олар экинчи класда охуйлар.

Гёзетде.

Гёзетде атив бола. Мен де, Расул да бугюн
гёзетге барабыз. Гече кёкде юлдузлар гёрюне.
Гёзетде ытесиз къужурлу бола. Расул мени
ёлдашым. Биз бирге охуйбуз. Мен ёлдашымны бек
сюемен.

Ёлну ягында ёлка терек ысе. Ёлгъа таш
тутулгъан. Онда яшлар ойнайлар. Ёргъа ат бек
чаба. Ёлавчу ёлда яхшы. Ёкъну герек тапдырар.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТ

Ёлкада.

Школада ёлка бар. Ильяс ёлдашы булан ёлкагъа гелди. Ёлканы тегенеги бола. Яшлар ёлкагъа оюнчакълар илелер. Муна къоян ва бёрю. Бу буса атъялман. Ума шиъру уйренген. Яшлар онда ойнажакълар ва йырлажакълар.

Е ГЪАРП БУЛАНГЪЫ ДИКТАНТЛАР

СЁЗЛЮК ДИКТАНТ

Ел, емиш, ете, етти, етмиш, тие, ет, етише, ек.

Айшат емиш ашай.

Аша, Акъай, етти къакъай!

Атай кьош эте. Анам чай иче.

БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Тетейни алмалары – етти.

Салим, атны ек. Къой ем ашай. Али атасына къуллукъ эте. О учитель уйге берген дарсны да яхшы эте.

Алма – татли емиш.

Кокан – туршу емиш.

Емишин хайыры артыкъ.

Эшик ачылды. Учитель гелди. Яшлар олтурдулар. Расул доскагъа чыкъда. Ол ёмакъ охуду. Ону учитель гъар заман макътай. Расул яхшы охуй. Учителни сёзлери бек маъналы бола.

АЙЫРЫВ ДИКТАНТ

Сёзлени эки тапкъыр этигиз. Биринчи тапкъырда э булан башланагъан , экинчисинде е булан башланагъан сёзлер болсун.

Эдеп, ел, эзив, эки, елевчу, эгев, эртен, егив, энни, енг, эт, етим, ессиз, эсен, эрнек, эсги, эркеч, эрке, ерли, ерагъач, енгил, емиш, елли, эсделик, эсер-месер, эр-къатын, эринчек.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Къошда.

Атам булан мен къошгъа бардым. Мени онда бир ёлдашым бар эди. О да мени ёнкю кюлайым эди. Тёл башланды. Мени гёк къоюм къозу къозлады. Атам магъа: «Шону кёрпесинден сагъа бёрк этежекмен», - деди. Мен атама ону соймасын деп тиледим.

Яхшы бав.

Охувчу яшлар озлени бавун башлап сюрдю, сонг юзюм борла орнатды. Бавну оър ва тёбен янларында гюйрюч тереклер орнатдылар. Эки-уьч йылдан юзюм борлалар бютюн бавну еледи. Шу бавну гелимине школа тарыкъ-терегин алажакъ. Охувчуланы баву районда инг яхшы юзюм бавлардан санала.

Ю ГЪАРП БУЛАНГЪЫ СЁЗЛЕГЕ

ДИКТАНТЛАР

Сёзлюк диктантлар

Юсуп, юрт, ювукъ, Юнус, ювурт, юлдуз, юваш, юмурукъ, аюв, юрек, суюк, кюрек, бюртюк, сют, юрю, юкле, юлле, юлюй, юк, юзюм.

БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Юсуп да, Юнус да бавдан къайтдылар. Юсуп Юнусну ювугъу. Ол бавда ишлеме кёп суюе. Юнус юзге ерли санап бола.

Чакъ иссиде биз кирине эдик. Бизин кёлде сув таза бола. Биз эришип юздюк. Юнус барыбыздан да бек юзе. Ол не кюй булан да юзе. Биз эришип юздюк.

Кюсюм эртен тез тура. Уьстюн-боюн тазалай.
Уьйню сибире. Ону кьызардашы Наида чай сала.
Олар – кёп эдепли, яхшы кьызлар. Кюсюмлени
юзюм баву бар. Наида да, Кюсюм де юзюм
геселер.

САЙЛАМ ДИКТАНТЛАР

Гюкюк.

Бизин бавдагъы терекни уьстюнде эртен
гюкюк кьычыра. О бугюн юзюм тереклени
уьстюне кьонуп чарнай эди. Мен гюкюк
гёгюрчюнге ошайгъан кьуш деп тура эдим.
Гюкюк, башын чююп, гю-кюк, гю-кюк деп
кьычыра, Огъар гюкюк деп шолай кьычырагъан
саялы айтгъан.

Биз гоган, чум ва итбурун чёплеме бардыкъ.
Татавул бойдагы уьлкюлюкге етишдик. Алабай
уьлкюню тьобюне гирип ятды.

Бизин юртубуз бек алив. Совхозну юзюм
бавлары бар. Юсуп юртну бек сьое. Эртен-ахшам
уьйлени тьонгюлюклеринден тьютюн чыгъа.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТ

Жумлалар къуругъуз

Жымчыкъ, уя, бола, терек. Балыкъ, яшлар, оьзен, тута. Юнус ярыкълар, къарангы, Юсуп, школа, библиотека, китап.

Масъаланы ...

Суратны ...

Классны ...

Чечеклени ...

Дарсларынгни ...

Чангни ...

Китапны ...

Терезени ...

(Сибир, жый, чеч, ат, яз, ач, сугъар)

Опуракъны не булан тиге?

Биченин не булан жыя?

Такътаны не булан биче?

Уьйню не булан сибире?

Чюйню не булан къагъа?

Сен эртен нечеде турасан?

Школагъа къачан барасан?

(етти, чёкюч, сибиртки, бычгъы, инее, сегизде, тырнавуч).

ОБЪАРП БУЛАНГЪЫ СЌЗЛЕГЕ

ДИКТАНТЛАР

СЌзлюк диктант

Объюз, ъзен, ълен, ърдек, ъзек, ърлен, ъктем, ъпке, ълчев, ър, ъбек, ъсмек, ъсюмлюк, ъмюр, ъзюм, ътесиз, ъкюрмек, ъчлюк.

БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Обърдеклер.

Обърдеклер авлакѡда отлай. Сувда хотѡана. Оланы йымырткѡалары отланы арасында табула. Обърдеклер кѡлде юзе. Айнаны ѡбърдеклери бар.

Объюзлер.

Алда бары да кѡыйын ишлени ѡбъюз арбалар булан эте болѡан. Юк ташыйѡан да – ѡбъюзлер, сабан сюреген де – ѡбъюзлер. Тойѡа гелинни де ѡбъюз арба булан гелтире болѡанлар. Объюзлер бизге кѡп иш этген.

САЙЛАМ ДИКТАНТ

Яшлар оьзенде киринелер. Оьрдеклер юзе.
Оьлмес колхозда яхшы ишлей. Авлакьда трактор
оькюре. Агъачлыкьгъа барагъанда, биз оьзенден
оьтдюк.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТ

Оьзен. Оьрдек. Оьтмек. Оькюрмек. Оьгюз.
Оьсмек. Оьлчев. Оьр.

БАЯНЛЫКЪ ДИКТАНТЛАР

Оьгюз мююзлери булан сюзе. Оьзен агъа.
Оьлен – йымышакъ от. Оьрдек оьзенге тюше.
Дарсларымны оьзюм этемен.

Оьзен.

Язда яшлар оьзенге киринмеге баралар. Юнус
оьгюзню сув ичмеге гъайдай. Оьзенде яшлар
оьрдеклени гёрдюлер. Оьрдек сувда батмай.
Яшлар оьзенде кёп заман ойнадылар.

УЪ ГЪАРП БУЛАН ДИКТАНТЛАР

СЁЗЛЮК ДИКТАНТЛАР

Уъч, уъй, уългю, уъстюн, уъфюрюк, уъйрен,
уъздю, уъй, уълеше, уърке, уътюргю, уълке, уълкю.

БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Арслан сурат этме уъйренди. Уъч яш
авлакъгъа гетди. Уълкюлени арасындан къоян
чыкъды. Ватан давда уълкебиз уллу уъстюнлюклер
алды. Учитель яшлагъа тетрадлар уълешди. Умуш
терекден уъч алма уъздю.

Камиль уътюргю булан ишлей. Ону уъстюнде
арив гёлек бар. Мусаланы уъч бабиши бар. Алабай
шынжырны уъздю.

Сюйген уъйде сув ич.

Уъю ёкъну кюю ёкъ.

ГЁНГЮНДЕН ДИКТАНТ

Яхшы яш китапларын
Бир заман да тас этмей.
Жылтына кагъыз тутуп,
Аяп сакълай, нас этмей.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Школадан мен уьйге гелдим. Уьйде уьч сагъат
рагъатландым ва ойнадым. Ашагъан сонг
дарсларымны этдим. Берилген шиъруну
гёнгюмден уьйрендим. Уьч масъаланы чечдим.
Сонг «Уьлкебизни уьлгюлю ишлери» деген
китапны охудум.

Охувчулар жанлы мююш къургъанлар. Онда
уьй къоянлар, гёгюрчюнлер яшайлар. Яшлар
жанлагъа кёп алив къуллукъ этелер. Къоянлагъа
олар читав ва къапуста берелер. Гёгюрчюнлеге
будай бюртюклер салгъанлар ва ченгерткилер
тутуп гелтиргенлер.

СЁЗЛЕНИ АХЫРЫНДА Ъ (йымышакъ белги)

СЁЗЛЮК ДИКТАНТ

Январь, февраль, апрель, июнь, июль, сентябрь, октябрь, ноябрь, кисель, календарь, печь, букварь, учитель, фонарь, ноль, Кремль, председатель, секретарь, медаль, портфель, Унцукуль.

БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Биз сентябрь айда школагъа барабыз. Учитель бизин язмагъа ва охумагъа уйрете. Январь айда каникуллагъа чыгъабыз. Каникулланы биз кёп анив оьтгеребиз.

Тамгъа календарь илинген. Колхозгъа председатель сайлангъан. Уйде печь яллай. Арслан уьч тетрадь алды. Бизин школагъа янгы учитель гелген.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТ

Тамгъа календарь илинген. Йылны биринчи айы ...Класда ... яллай ... бизин охумагъа, язмагъа уыйрете. ... айда сувукъ бола.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Ильяс Магъамматович – бизин учитель. Ол яхшы гъазирленип гелген яшгъа беш сала. Дюнъялда лап да алив сёз – ана.

Октябрь байрамда атам магъа савгъат берди. Биринчи четверть ноябрь айда бите. Бизин учительни тёшюнде уьч медаль бар.

Ь СЁЗНЮ ОРТАСЫНДА СЁЗЛЮК ДИКТАНТЛАР

Дюнъя, пальто, альбом, коньки, асфальт,
Ильяс, Нюръян, обгюзьемиш, пьеса, Марьям,
сельсовет учительница, гёзьяш.

ГЁРЮВ ДИКТАНТ

Бёрю йыртгъыч гъайван. Сыйырткъыч – къуш.
Аюв - ... ит ..., ат - ... Къаргъа - ...

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТЛАР

Жумлалар тизигиз.

1. Сыйыр, къозу, ат, къой, ит.

Сыйыр сют, май бере.

Къойлар эт ва юн бере.

Ат чаба.

Ит уйню сакълай.

2. Тюлкю, къоян, аюв, кирип, порсукъ.

Тюлкю тавукъланы тутта.

Къоян къапуста гемире.

Аюв балны суюе.

3. Пальто, коньки, яшлар, бёрк, орам, асфальт,
яшлар, буз, къар, альбом, суратлар, школа.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Биз буссагыат сизге гелебиз. Учитель бизге культураны гыакында сёйледі. Булутлар «гёзьяш» төге, себелейлер явунлар. Ильяс да, Закарья да оыгюзьемиш чёплеме гетди. Ильяс пальтосуну киселерине чёпледи.

Ъ ГЪАРП

СЁЗЛЮК ДИКТАНТ

Баъли, шиъру, таъсир, съезд, маъна, атъялман, кьольявлукъ, Муъминат, маъдан, масъала, кьызыъш.

БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Атъялман терекден терекге атыла. Атъялманланы кьуйругъу бек арив бола. Муъминат масъала чече. Муъминат бавда баъли чёплей. Ол кьурдашлары булан кёп баъли жыйгъан.

ГЁРЮВ ДИКТАНТЛАР

Муса да, Али де агъачлыкъгъа огъюзьемиш
жыймагъа бардылар. Къозу маъ деп кычыра.
Атъялман уясындан башын чыгъарып къарай.

Ильяс шиъру айта. Учитель доскада масъала
чече. Яшлар масъаланы тетрадларына гёчюрелер.
Учитель айланып тергей.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТАР

Баъли, бав, Муъмин, Атъялман, къувуш, терек,
уя, Масъала, доска, Муъминат, Осман, шиъру,
кагъыз.

Расул, бет, къольявлукъ, сибире.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТ

Бизин совхозну баъли баву бар. Язда бавларда
баъли кёп эди. Июнь айда баъли чёплendi. Совхоз
акъ баълини заводгъа берди. Гъали бавлар бош.
Муъмин оланы кырыйында къозулар сакълай.
Муъминни къозусу «баъ, баъ!» деп кычыра.

Атъялман.

Агъачлыкъда атъялман яшай болгъан. Атъялманны балалары да болгъан. Ол бир керен балаларына аш излей чыкъгъан.

Агъачлыкъгъа яшлар гелген. Олар атъялманны тутмагъан. Огъар ем бергенлер. Атъялман емни балаларына алып гетген.

Къышда.

Къыш башланды. Къар явду. Гиччи кёллер бузлады. Сувукъ гюнлерде буз къатты бола. Яшлар бузну уьстюнде сыргъалай. Руслангъа атасы конькилер алгъан. Руслан бузну уьстюнден чапмагъа суюе. Ол сыргъалап билмей йыгъыла. Яшлар ону аякъгъа тургъузалар. Огъ, къышда не яхшы бола!

Марьям.

Бир гюн Марьям да, Нюрьян да тавгъа бара. Марьям обгюзьемиш терек гёре ва корзинкасына жыймагъа башлай. Нюрьян арекде адашып къала. Ол йылай. Марьям ону къолундан тута ва агъачлыкъдан чыгъара. Яшланы излемеге Закарья да, Ильяс да чыгъа. Яшлар излеме чыкъгъанлагъа ёлугъа.

НГ ГЪАРПНЫ ЯЗЫЛЫШЫ

СЁЗЛЮК ДИКТАНТ

Онгсуз, генг, чанг, зенг, енг, сонг, кьонгур, кьонгурав, чонгур, янгур, кьынгыр, онгсуз, сангырав, онг, энг, тенг, танг, тангала, минг.

БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Школада зенг кьагъылда. Янгур ява. Орамда чанг бар. Янгур чангны басылтды. Къапу артгъа кьонгурав илинген. Каспий денгиз бизге кёп пайда бере. Денгизден биз кёп балыкъ тутабыз.

Дарсда учитель тетрадланы тенг этип пайлады. Язбашдан сонг яй геле. Бизин орам кьынгыр тюгюл. Язда янгур явагъанда жанлар яшыналар.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТЛАР

Яшлар, кино, тангала, бара. Класс, зенг, охувчу, школа. Балчыкъ, орам, янгур. Генг, яшлар, класс. Школа, атанг, гелди.

Чыкъды, перемена, яшлар. Бугюн, иш, тангала, къойма. Школа, генг, уллу, класслар.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Абзарда лампочкалар янгъан. Гече къарангы бола. Яшлар къырда ойнайлар. Уьюнге тез къайт. Сагъат зенг ура. Дарсларынгны этип, юхламагъа ят.

Атасы Агъматгъа къонгур гидив алды. Агъмат гидивню бойнуна къонгурав такъды. Гидив Агъматны артындан зенг къонгуравун силлей туруп юрюй.

Кёк кёкюрев.

Яй заман эди. Яшлар авлакъгъа бардылар. Кёк кёкюреди. Олар къачдылар ва къошгъа гирип къалдылар. Чакъ ачылгъанда, парахат гетдилер.

Гюл-чечек сёнген,
бечиген, дёнген,
Тёгюле япыракъ,
сюрюле топуракъ.

Тангала алив гюн болагъангъа ошай. Танггъа таба жан-жанывар тербенди. Къарлыгъачлар терек башларда чарнайлар. Сонг-сонг школаны къонгураву зенг урма башлады. Шат яшлар школаны абзарында оюнларына гиришдилер.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТ

Яшлар, зенг, школа, кьонгурав, сонг, класс,
тынгла.

Колхозлар, авлакъ, генглешди.

Сувукъ, конькилер, енгил, чаба, кьыш, энглер.

Портфелингни, янгы, арив, сакъла, англа.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Тюшден сонг денгизни ягъасы исси бола. Гюн
тавну башына минген йимик гёрюне.

И ва Й ГЪАРПЛАР

СЁЗЛЮК ДИКТАНТ

Ил, ит, ич, иним, кирит, иш, чита, чий, мин,
тил.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТ

Муса, улуй, ит.

Яшлар, юмунчукъ, ойнай.

Инив, йип, инее, сакълай.

Чече, ит, уый, абзар.

Исси, йылы, ел.

Оьзен, Иса, кирине.

Ишлей, бавда, яшлар.

Чай, чайник, стакан, тёге.

Къамуш, йыланлар, суюкеле.

БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Инив.

Инив де, Ильяс да кёп арив къурдашлыкъ юрюте. Инив анасына кёмек эте. Инив китап охуй. Инив бу йыл биринчи классны битдирди.

Арив исси гюн. Алини иниси Иса орамда ойнай. Идрыс ва Атай йырлайлар. Йылы ел аста уьфюре. Йымырткъа адамгъа бек пайдалы.

Айшатны анасы там сылай. Айшат токътамай йылай. Атай да, Ислам да Айшатны ойнаталар. Май ай – исси ай.

Йылан.

Насир авлакъда йыланни тёрдю. Йылан суюкеле. Бизин авлакъларда ватарака йылан кёп бола. Йыланни агъусу бола. Йылан кышда юхлай. Насирни къурдашларын йылан бек къркьутду.

Адамлар, касса, очередь.

Таш, темир, къатты.

Къумукъ, абзар, Асадулла.

Басир, гёлек, чилле.

Япыракъ, терек, саллангъан.

Пайзулла, къуват, яш.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТЛАР

Мени ... иним бар. Яйда чакъ ... бола.
Терекден алмалар ... Согъан ... бола. Арсланны ...
гёлек гийген. Айзанат ... болуп ишлей. Мени
агъам ... Муса ... яш.

(аччы, гиччи, чилле, кассир, коммунист, исси,
саллангъан, гъакъыллы).

Йымышакъ – къатты.

Гиччи –

Исси –

Итти –

Аччы –

Юкъкъа –

Къоччакъ –

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Яз гюнлери исси бола. Бизин школабызны класслары уллу ва ярыкъ. Бизге школада яхшы бола. Атам башымны итти бичакъ булан юлюдю. Мени гиччи иним детсадгъа бара. Бизин директор – къатты адам. Муъминат тюкенден юз грамм кампет алды.

Бизин колхозну гъайванлары къышда исси аранларда тура. Къышны къатты сувукълары семиз къойлагъа кар этмей. Аччы сувукълар бизин къоркъутмай. Биз уллу ва исси классларда охуйбуз.

ЭСДЕЛИК ДИКТАНТ

Бир йимик къардашы эдинг

Гъар тюрлю миллетлени.

Сен тайдырдынг, Октябрь,

Юрекдеги дертлени.

(Къазияв Али).

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТ

Сёзлени алфавитни гезиги булан языгъыз.

Хасай, Осман, Камил, Атай, Ибрагъим, Зулай,
Багъав, Уркъуят, Осман, Лайла, Гъамит, Дадав,
Шапи, Якъут, Вагъап, Муса, Наби, Иса, Мурза,
Али, Жавгъарат.

Мадинат, игит, бёрю, Басир, тюлкю, жымчыкъ,
Разият, обгюз, гюргюр, Марат, дюнъя, чоргъа,
шаптал, ёлка, уьфюрюк, къурдаш, зенг, радио,
мамукъ цемент, вагон, колхоз, совхоз, комбайн,
яшав, Аминат, ватан.

Хасавюрт, Магъачкъала, Яхсай, Эндрей,
Избербаш, Къоркъмаскъала, Кёстек, Ботаюрт,
Дербент, Къызылюрт, Эрпели, Узунотар.

Ким?

Ата, ана, ини, агъа, къызардаш, Идрыс, Абдулла, Шарав, Ибадулла, Муса, Наида, Патимат, Айшат, Мадина, яш, колхозчу, ишчи, учитель, лётчик, вожатый, директор, председатель, врач, инженер, ишчи, яш, адам.

БУВАРЫВ ДИКТАНТ

Бизин юртда уллу колхоз бар. Онда колхозчулар ярашып ишлейлер. Мени атам - бригадир. Анам - доярка. Къызардашым - врач. Эркъардашым - учитель.

Бизин классны охувчулары: Басир, Атаев, Акъай Акъаев, Расул Магъамматов, Гъажи Абакаров, Нариман Гъажиев, Зугъра Расулова, Ажай Арсланова, Жагъбат Идрысова, Зугъра Абакарова.

ГЁНГЮНДЕН ДИКТАНТ

Къаргъа йыгъылда Мурат,
Ону артындан Калимат,
Ону артындан Гъалимат,
Ону артындан Рагъимат,
Ону артындан Яраш да,
Ону артындан Къураш да.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Жагъбат казагъа бара. Жагъбат булан ону
къызардашы Роза да ишлей. Олар ишни сюеген
къызлар. Къызланы атайы Абакар олагъа бек рази.

Школада да Жагъбат да, Роза да яхшы
охуйлар.

Гъалиматны анасы авруй. Гъалиматны анасына
къарамагъа герек. Ол школагъа да бармай къала.

Не?

Стол, шанжал, завод, фабрик, машин, парта,
шкаф, чайник, налбеки, бошгъап, ялгъав,
портфель, сыйырткъыч, фуфайка, атъялман,
дандерек, гъармут, кюреге, сыйыр, ит, бёрю,
къарлыгъач, гюкюк, торгъай, савусгъан.

БУВАРЫВ ДИКТАНТ

Алда бары да кыйын ишлени оыгюз арбалар булан эте болгъан. Юкню де оыгюз арбалар булан ташыгъанлар.

Гъали ишни машинлер булан кютебиз. Тек гъар заман машинлер болмагъа.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Школада ёлка.

Яшлар Владимир Ильични кёпден къаравуллай эди. Ёлка къурулгъан. Владимир Ильич къызардашы Мария Ильинична булан гелгенде яшлар оланы шоссагъат айланасын алдылар. Яшлар, Владимир Ильични ва Мария Ильиничнаны къолларындан тутуп, йырламагъа башлады.

Гъабижайлыкъда.

Атам Абдулгъамит совхозну гъабижайына къаравул эте. Мен атама аш алып бараман. Арекден мени гёргендокъ танып, Дёртгёз алдыма чаба. Атама гечелер Дёртгёз яхшы кёмек эте. Ол къабанланы къувалай, саякъ гъайванланы тарлавгъа гирмеге къоймай. Атам булан къошда къаламан. Атам гъабижай аса.

Гюз.

Муна гюз гелди. Къушлагъа ашама зат аз табула. Аста-аста оьсюмлюклер къуруй, сёне. Бир тайпа къушлар исси якълагъа учалар. Барындан да артда оьрдеклер, къазлар гете. Олар бизде сувлар бузлагъанча туралар. (Клепининагъа гёре).

НЕ ЭТЕ? (предметлени гъаракаты)

СЁЗЛЮК ДИКТАНТ

Охуй, яза, сюре, чала, юзе, юрюй, уча, бакъыллай, атыла, кишней, чаба, гъаплай, ялмана, зувуллай, тиге, суюкеле, мырыллай, мавуллай, уьйрете, англата.

БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Жанлы мююш.

Яшлар жанлы мююш къургъанлар. Онда уьй къоянлар, гёгюрчюнлер яшай. Яшлар жанлагъа кёп алив къуллукъ этелер. Къоянлагъа олар читав а къапуста берелер. Гёгюрчюнлеге будай бюртюклер салалар. Ченгерткилер гелтирелер.

БУВАРЫВ ДИКТАНТ

Магъачкъала.

Магъачкъала - Дагъыстанны тахшагъары. О табиятны бек алив еринде ерлешген. Ону бир ягъында - Каспий денгиз, бир ягъында - Таргъутав. Таргъутавда бир-бирине ювукъда олтургъан уьч юрт бар. Оланы атлары - Таргъу, Кахулай, Албёрюгент. Уьч де юрт тавну бойнуна такъгъан минчакълардай гёрюне.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Къара ва Балтик денгизлер - Атлантук океанны денгизлери. Къара денгиз бек терен. Онда яй узакъ ва исси бола. Ол - Совет Союзну инг де исси денгизи. Къышда Къара денгиз янгыз Одессаны ягъында аз замангъа бузлай.

Къанатлы къыз.

Хадижат Ишартыда ярлы ожакъда тувгъан. Уллубий Буйнакский, Магъач Дахадаев булан ишлей. Хадижат душман елеген ерге барып ону асгерини санавун, планларын биле ва большевиклеге айта. Бир керен Хадижатны Балата юртгъа йибере. Ол Гъасанлагъа бара. Гъасан бек илиякълы, къоркъунчсуз ёлдаш.

МАЪНАЛАРЫ БИР-БИРИНЕ КЪАРШЫ СЁЗЛЕР

СЁЗЛЮК ДИКТАНТЛАР

Терен - сай, исси - сувукъ, къарт - яш, кыысгъа - узун, юрюй - токътай, геле - гете, алды - берди, тутду - йиберди, узун - кыысгъа, бийик - алаша, генг - тар, семиз - ярыкъ, яхшы - яман, арек - ювукъ, нас - таза, ярыкъ - къарангы, къалын - юкъкъа, ач - токъ, авур - енгил, ятмакъ - турмакъ, бек - бош.

АХТАРЫВ ДИКТАНТ

Оьзенни суву кыышда сувукъ, яйда исси бола. Таш авур, тюк енгил. Балта яхшы гесмей. О томакъ. Бичакъ яхшы гесе. О итти. Шагъарда уьйлер бийик, юртда алаша.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТ

Пайдалы - ... , терен - ... ,
шат - ... , уллу - ... , алив - ... ,
яхшы - ... , игит - ... , бийик - ... ,
авур - ... , сувукъ - ... , юкъкъа - ... ,
ювукъ - ... , учуз - ... , назик -

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Мусаны къурдашы.

Мусаны бек тизив къурдашы бар. Оьзюню къурдашы булан Муса аз сёйлей. Неге десегиз, ону къурдашы - жымчыкъ. Жымчыкъ къарапай да тюгюл, сарипай да тюгюл. Ону къуйругъу зыл къара, тёшю сап-сари, якълары сют акъ. Муса да огъар Акъакъ деп ат такъгъан.

Къардаш сёзлер.

СЁЗЛЮК ДИКТАНТЛАР

1. Ёлдаш, ёлавчу, ёлчу, ёлдашлыкъ, ёлсуз, ёлбашчы.
2. Тил, тилсиз, тилчи, тилчик, тилли, тилленмек.
3. Агъач, агъачлыкъ, агъачлыкъны, агъачлыкъгъа, агъачлыкъда.
4. Гёз, гёзлемек, гёзет, гёзетчи, гёзелдирик.
5. Сув, сувчу, сувлу, сувлукъ.
6. Бур, бурма, бурмакъ, бурав, бургъуч.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТ

Сёзню маъналы гесеклерин айтдырыгъыз.

Агъачлыкъ, батмакълыкъ, охувчу, язывчу, бёлме, тюйме, йылавуч, иссилик, сакълавчу, татывсуз, чечеклер, чечеклерим, ёлдаш, къурдаш, сырдаш, отлукъ, тырнавуч, толду, тонлу, юртлу, шагъарлы, бычгъы, ачгъыч, батгъыч, тийсе, озса, уьстде, авчулукъ, тавдагъы, къаравулчулукъ, ярма.

гёзбавчу

гёзню

гёзет

гёзге

бурунчакъ

гёзде

гёзел

гёзден

гёзьяш

гёзю

гёз-гёз

акъсакъ

ав

бурун

акъчалыкъ

авлакъ

бургъуч

акъча

авуз

бурма

акъ

авур

бурулув

ач

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Агъачлыкъда.

Май ай - агъачлыкъны инг де леззетли ва къуванчлы заманы. Къыр гъайванлар, къушлар, жан-жанывар жанлы тербенишде болалар. Къушланы чарнайгъан шатлы тавушлары йыракъда да, ювукъда да эшитиле. Агъачлыкъларда арсландай гючлю, тюлкюдей гъиллачы, йыландай къоркъунчлу жанлар яшай.

Агъачлыкъ гъукуматны уллу байлыгъы гъисаплана. Агъачлыкъ якъмагъа агъач, къурулушгъа, мебельге материал бере. Ондан гемелер, арбалар ва башгъа затлар этиле. Агъачлыкъны гёрюнюшю негер де тие. Агъачлыкъдан низамсыз агъач гесмек закон булан гери урула. (61 сёз).

ГЁНГЮНДЕН ДИКТАНТЛАР

1.Кюлтюсде бола яйда,
Акъ бола январь айда,
Къысгъа бола къоллары,
Айланч бола ёллары.

СЁЗЛЮК ДИКТАНТ

Яшыл, сари, къызыл, уллу, гиччи, гюзгю (янгур), гюнерли, (адам), къатты, йымышакъ, арыкъ, семиз, алив, гёзел, къара, татли, аччы, начар, тири, генг, узун, къалын, гёк, къысгъа, исси, сувукъ, къарлы, сютлю.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТ

Хортма.

Гетген яйда мен гёк денгизде уллу хортма балыкъ гёрдюм. Хортма уллу гемени уьстюнде ятып тура эди. Минут сайын о къуйругъун ура. Хортманы гиччи гёзлери ачувлу йыртыллай. Мени ёлдашым хортмалагъа узун таякъны узатды. О узатылгъан таякъны уста кюйде хапды. Таякъ шоссагъат сынды.

Гюнню чыгыву.

Гюн къушланы юз тюрлю жавуллаву
булан башланды. Тавланы къарлы сыртлары
ал дарай тюсюн тас этди. Къуванчлыгъын
Къумукъ тюзге яя туруп, гюн гётерилди.

Къатынлар гамишлерин савалар.
Тастымалгъа чырмалгъан исси экмеклерин
чыгъарып, эртенги ашгъа алгъасайлар.

Табиат яйнады. Къушлар шат тавушлар
этип учдулар. (Аткъайгъа гёре).

АДАМЛАНЫ АТЛАРЫ, ОТЕЧЕСТВОЛАРЫ ВА ФАМИЛИЯЛАРЫ БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР

Гиччи Зазайны атасы совхозда ишлей. Анасы Калимат фермада ишлей. Ол эртен тез ишге гетди. Уьйде Зазай яп-янгыз кьалгъан.

Муну школада охуйгъан яшлар билген. Олар Зазайны ягъына гелгенлер. Муса да, Али де агъач гесгенлер. Камил гесилген агъачны яргъан. Лайла сув гелтирген ва Зазайны охутгъан.

Зазайны анасы ишден кьайтгъанда яшлар этген ишни гёрюп, бек сююнген: «Савболугъуз, яшлар. Сиз герти пионерлер экенсиз!» - деген.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТ

Мени фамилиям - ... атым ...

Бизин учительницабызны аты - ... , отечествосу - ...

Мени кьурдашымны фамилиясы - ... аты ...

Мени агъамны аты ... , кьызардашымны аты - ...

Мени атамны аты - ... , анамны аты - ...

Бизин кьумукъ язывчулары - ... , шаирлери - ...

Бизин Дагъыстан язывчулары ... , шаирлери,

Уллу рус язывчулары - ... , шаирлери.

ТЕРГЕВ ДИКТАНТ

Уллу рус шаирлер Александр Сергеевич Пушкин, Михаил Юрьевич Лермонтов яшлар учун кёп арев шиърулар язган. Дагъыстанлы шаирлер Йырчы Къазакъ, Абдулла Магъамматов, Алимпаша Салаватов, Сулейман Стальский, Анвар Гъажиев нечесе ажайып къужурлу китаплар, хабарлар, шиърулар язган.

ГЪАЙВАНЛАГЪА ТАГЪЫЛАГЪАН АТЛАР

СЁЗЛЮК ДИКТАНТЛАР

Белакъ, Къарагёз, Бойнакъ, Къалбац, Къанна, Тарлан, Тарзан, Алабай, Инчебут, Аста, Акътёш, Къаплан, Мурка, Бобик.

ЯРАТЫВЧУЛУКЪ ДИКТАНТ

- 1.Къашгъа, бала, Белакъ.
- 2.Тешик, чычкъан, мишик, Мурка.
- 3.Акътёш, бек, чаба.
- 4.Белакъ, бере, сют, кёп.

ШАГЪАРЛАНЫ ВА ЮРТЛАНЫ АТЛАРЫ

СЁЗЛЮК ДИКТАНТЛАР

Москва, Рига, Киев, Хасавюрт, Дербент,
Каспийск, Грозный, Баку, Ростов, Буйнакск,
Якутск, Къазан, Башгент.

Эрпели, Къазаныш, Жюнгютей, Яхсай,
Атланавул, Уьчгент, Къоркъмаскъала,
Ленингент, Эндрей, Темиравул, Къарланюрт,
Боташ, Османюрт, Хамавюрт, Ишарты,
Атланавул, Буглен.

ОБЗЕНЛЕНИ, ТАВЛАНЫ, ДЕНГИЗЛЕНИ АТЛАРЫ

СЁЗЛЮК ДИКТАНТЛАР

1. Солакъ, Терик, Самур, Волга, Дон, Акътыш, Къойсув, Ярыкъсув, Нева, Дунай.
2. Таргъутав, Элбрус, Казбек, Кавказ, Урал, Карпат тавлар.
3. Каспий, Къара денгиз, Акъ денгиз, Къызыл денгиз, Балтик денгиз, Охот денгиз.

Авлакъда.

Яй вакъти. Гъавалар исси. Эртен болду. Гюн чыкъды. Яшлар авлакъгъа гетдилер. Къаплан да олагъа иерди. Авлакъда яшлар жиелек чёпледи. Бир уьлкюдeн къоян чыгъып къачды. Къаплан къоянны артындан чапды. (27 сёз)

**ЖУМЛАЛАНЫ АХЫРЫНДА ТОЧКА,
СОРАВ ВА ЧАКЪЫРЫВ БЕЛГИЛЕР.
БУВАРЫВ ДИКТАНТЛАР**

Ачыкъ кёкде янгы ай гёрюндю. Ахшамгъы
гъава шып ва йылы эди. Биз тангала музейге
баражакъбыз. Бизин клубда бу гече концерт
болажакъ.

Бавларда тюрлю-тюрлю емишлер бише.

Биринчи май.

Язбашны бу гюню шат кюйде лавуллай.
Шагъар байрамча безенген. Байракълар елпиллене.
Шат йырлар эшитиле. Яшлар, тизилишигиз!

Яшасын Совет Ватанны оьктем
къарчыгъалары! Яшасын мени сююмлю Ватаным!

ГЁНГЮНДЕН ДИКТАНТЛАР

Яв-яв!

Ярыкъ юзюнг гёрейим,

Яв-яв!

Явгъангъа не берейим?

Яв-яв!

Гъабижайман, таримен,

Яв-яв!

Майлы къалач берирмен,

Яв-яв!

(Гъ. Анвар).

Яшлар, къайда барасыз?

- Яшлар, къайда барасыз?

- Агъачлыкъгъа барабыз.

- Агъачлыкъгъа не этесиз?

- Гертме бар дей ытесиз.

(Гъ. Анвар).

ТЕРГЕВ ДИКТАНТЛАР

Жымчыкъ.

Мен авдан къайтып геле эдим. Ит де мени алдым булан чабып бара эди. Бирден ол абатларын аста этди. Мен ону алдында бир гиччи жымчыкъ бала гёрдюм. Ол уясындан дёгереген. Мени итим аста-аста огъар ювукълашды. Шо арада бир жымчыкъ терекден алдына тюшдю.

И.С.Тургенев

Уллубийни къурдашы.

Анатолий асгер къуллукъдан азат этилген. Ондан берли дёрт йыл гетген. Уллубий Анатолийни гъаран таныды. Иржайгъанда тюгюл эсе ону студент Анатолийге ошайгъан ери де ёкъ.

Вагонлардагъы солдатлар озлени офицери Уллубийни къарышып къучакълайгъангъа къарап адагъанлар. Уллубий, сен мунда ревкоммусан? Сен алмасмы эдинг, мен шунда къалсам?»

(М.Ягъияев.)